

FNV MOOI, de vakorganisatie voor leerlingen, werknemers en ZZP'ers

Voor Leerlingen

De Week van het Inkomen was een groot succes! Vandaar dat 2012 uitgeroepen wordt tot het 'Jaar van het Inkomen'. Want een week aandacht blijkt niet genoeg. Graag wil FNV MOOI meer bieden om leerlingen, werknemers en (aankomende) ZZP'ers voor te lichten en te informeren over Inkomen. 2012 zal dan ook in het teken blijven staan van Inkomen om iedereen te helpen met die informatie die er zo veel mogelijk voor zorgt je het inkomen te laten krijgen wat je ook verdient. In dit document zie je voor verschillende onderwerpen informatie over het Inkomen die jou kan helpen, zoals over stagevergoedingen, lonen, de cao, functie-indeling, reiskostenvergoeding, toeslagen, belastingaangifte en teruggaaf, pensioen en AOW.

Vorbereiden op de arbeidsmarkt

Als leerling kies je voor meestal voor een BOL- of BBL-opleiding om je voor te bereiden op het vak. BOL staat voor BeroepsOpleidende Leerweg, ook wel mbo-dagonderwijs genoemd. Hierbij leer je meer op school en daarnaast ga je bijvoorbeeld 1 dag per week stage lopen.

BBL staat voor BeroepsBegeleidende Leerweg, ook wel werkend-leren genoemd. Dit is een combinatie van werken en leren. Je bent in dienst van een salon en daarnaast volg je de opleiding aan een ROC. Het praktijkdeel beslaat minimaal 3 dagen van de werkweek. Je krijgt een leerwerk-overeenkomst en je ontvangt salaris.

Wat voor jou de beste voorbereiding is op de arbeidsmarkt, bepaal je zelf. Maar ben je nog jong en heb je recht op studiefinanciering en wil je meer weten over de theorie en achtergrond kies je eerder voor BOL. Ben je een echte doener, wil je direct aan de slag, ben je wat ouder en heb je geen recht op studiefinanciering kies je eerder voor BBL.

Naast de ROC's zijn er ook particuliere scholen in Nederland. Bij veel particuliere scholen kan je recht hebben op studiefinanciering. Particuliere scholen kennen weliswaar niet de keuze tussen BOL of BBL, maar meestal ontvang je klanten in de schoolsalon om praktijkervaring op te doen. Er zijn inmiddels ook particuliere scholen die een parttime variant aanbieden waarbij je naast je opleiding werkervaring op doet in de salon tijdens 1 of meerdere dagen per week.

Alle ROC en particuliere opleidingen hebben open dagen waar je je kan laten adviseren wat voor jou de beste keuze is. Zowel bij de ROC's als bij de particuliere scholen krijg je hetzelfde diploma als je slaagt voor de opleiding.

FNV MOOI, de vakorganisatie voor leerlingen, werknemers en ZZP'ers

Krijg je als stagiaire een vergoeding?

Een werkgever is niet verplicht om je een vergoeding te geven, behalve als je onder de CAO voor kappers valt. De meeste bedrijven doen dit echter wel. Als een bedrijf onder de CAO valt heb je recht op een stagevergoeding en moet het bedrijf minimaal voldoen aan de afspraken die hierover in de CAO staan. Als je werk verzet moet je er ook betaald voor krijgen vindt FNV MOOI.

Wat is de gemiddelde stagevergoeding?

dat studenten in Nederland per opleidingsniveau krijgen: (bron: nationale vacaturebank)

VMBO De gemiddelde stagevergoeding voor een VMBO-er is meestal alleen een reis- en/of onkosten vergoeding. Kappers krijgen een bruto dagvergoeding, die staat in de CAO. (zie hieronder in tabel)

MBO De gemiddelde stagevergoeding voor een MBO-er ligt rond de € 130,- bruto per maand. Kappers krijgen een bruto dagvergoeding, die staat in de CAO. (zie hieronder in tabel)

HBO De gemiddelde stagevergoeding voor een HBO-er ligt tussen € 200,- en € 350,- bruto per maand.

Hoe wordt je stagevergoeding bepaald?

In principe wordt de hoogte van de stagevergoeding bepaald op basis van ongeveer dezelfde factoren die ook bepalen hoeveel je later gaat verdienen. Als je geen CAO hebt zijn deze factoren:

- 1. Opleidingsniveau.** Hoe hoger je opleiding, hoe hoger de stagevergoeding die bedrijven je waarschijnlijk betalen.
- 2. Opleidingsrichting.** Hoe schaarser een stagiaire met een bepaalde opleiding is, hoe meer stagevergoeding een bedrijf voor deze stagiaire overheeft.
- 3. Belangrijkheid van het werk.** Als je alleen meeloopt tijdens je stage, dan ben je uiteraard minder belangrijk voor een bedrijf dan als je je daadwerkelijk al kan meewerken. Hoe meer je meedoet hoe meer stagevergoeding je kunt ontvangen.
- 4. Duur van de stage.** Hoe langer je bij een bedrijf stage gaat lopen, hoe meer stagevergoeding je ontvangt.
- 5. Leeftijd.** Bij sommige bedrijven wordt de hoogte van de stagevergoeding bepaald door je leeftijd of aantal ervaringsjaren. Hoe ouder of meer ervaren je bent, hoe hoger de stagevergoeding.

Voor kappers verwijzen we naar de cao kappers, daar vind je alle bedragen waar je recht op hebt als leerling voor je stage, of bel de bond.

FNV MOOI, de vakorganisatie voor leerlingen, werknemers en ZZP'ers

Cao-kappers geldig voor wie?

De cao-kappers geldt voor iedereen die bij een werkgever werkt waar hoofdhaar wordt behandeld en die bij de ANKO is aangesloten. Voorwaarde is wel dat je al voor 1 juli 2011 bij jouw huidige werkgever werkte. De cao geldt bovendien voor iedereen waarbij dit in de arbeidsovereenkomst is opgenomen. Je hoeft dus niet speciaal kapper te zijn, ook de schoonheidsspecialist, visagist of anders, om onder deze cao te vallen. Bepaalde tijdens de cao periode ontstane rechten blijven na afloop van de cao periode bestaan, bijvoorbeeld doorbetaling bij ziekte.

Ben je na 1 juli 2011 gestart bij je huidige werkgever en wordt de cao kappers niet genoemd in je arbeidsovereenkomst, dan val je op dit moment niet vanzelf onder de cao-kappers.

Naleving cao. Als je onder de cao valt moet je werkgever je minimaal het loon en toeslagen betalen die in de cao vermeld staan. Je werkgever mag je wel meer betalen maar niet minder!

Wat zijn de Loongebouwen A en B?

De cao kappers kent 2 loongebouwen, loongebouw A en B. Bij Loongebouw A krijg je elke maand een vast loon. Loongebouw B kent een deel vaste beloning en een deel variabele beloning voor kappers. Een werkgever heeft bij het Branche Platform Kappers melding moeten maken dat zij belonen volgens Loongebouw B. De ervaring heeft geleerd dat het voor de meeste collega's nog steeds lastig is om te bepalen of de variabele beloning goed wordt geregeld. Heeft jouw werkgever gekozen voor het Loongebouw B dan moet je werkgever een transparant systeem hebben waarmee je jouw omzetontwikkeling kan volgen, op elk moment. Wekelijks controleren jij en je werkgever de omzetresultaten en jij krijgt een kopietje. Is er geen dergelijk systeem dan kan je van je werkgever eisen dat hij het systeem op orde brengt of dat hij je voortaan uitbetaalt volgens Loongebouw A.

Hoe weet je of je de juiste functie hebt?

Functies worden ingedeeld op basis van opleiding (leerling werknemers) en wat je in de salon doet. Hierbij spelen kennis, verantwoordelijkheid, mate van zelfstandigheid, de contacten binnen de functie en het al dan niet leidinggeven een rol. In de cao kappers zijn functieschalen afgesproken. Deze zijn meetbaar aan de hand van wat je doet in de salon en het aantal jaar ervaringen dat je hebt. Zo kan je makkelijk controleren of je in de juiste functie bent ingedeeld. Vind je het toch niet helemaal duidelijk, vraag het dan aan je vakbond. Welk loon hoort bij welke functie?

Hoe hoger je functie hoe hoger je loon. In Nederland is de functie in de meeste gevallen gekoppeld aan hetgeen je in je werk doet, je leeftijd/ervaringsjaren en leidinggevend capaciteiten. Val je onder een cao dan staan daarin de functies. Bedrijfsreglementen mogen nooit een afwijking in functies omschrijven die zorgen dat het voor een werknemer langer duurt om in zijn functie te komen. Ook mogen deze bedrijven geen functies schrappen zodat dit zorgt voor een lager inkomen voor de (leerling) werknemer. Heb je moeite zelf te bekijken of je het loon ontvangt dat bij jou hoort, vraag je

FNV MOOI, de vakorganisatie voor leerlingen, werknemers en ZZP'ers

vakbond je te helpen.

Hoe check je wat voor jou is afgesproken?

Allereerst heb je, als werknemer, recht op het minimumloon, al vanaf de leeftijd van 15 jaar.

Nederland kent minimumlonen. Deze minimumlonen, die je ook vindt op de website van FNV MOOI (link toevoegen : <http://www.fnvmooigeregeld.nl/werk-inkomen/loon-en-vergoedingen/> kopje Minimumlonen), worden 2x per jaar aangepast op 1 januari en op 1 juli.

In de uiterlijke verzorging komt dit minimumloon niet zo veel voor. Of je valt onder de cao kappers of je hebt zelf afspraken gemaakt met de werkgever. Laat je (extra) afspraken altijd vastleggen in je arbeidsovereenkomst.

Heb je recht op reiskostenvergoeding?

In de wet is niet geregeld dat je recht hebt op reiskostenvergoeding. Het is wel gebruikelijk dat je een vergoeding krijgt voor je woon-werkverkeer. Je werkgever kan dit ook belastingvrij doen voor 19 eurocent per kilometer, of het volledige bedrag voor openbaar vervoer.

In de cao kappers is de reiskostenvergoeding geregeld, hier de grote lijnen:

Reiskosten woon-werkverkeer

a. *Openbaar vervoer*: De werknemer die met het openbaar vervoer (tweede klas) reist, heeft recht op vergoeding van de daadwerkelijk gemaakte reiskosten.

b. *Andere vervoermiddelen*: De werknemer die met een ander vervoermiddel reist, heeft recht op een vergoeding van € 0,19 per kilometer tot het maximum als vermeld in onderstaande tabel voor de reisafstand in het woon-werkverkeer.

Tabel reiskosten:

Voor tenminste 4 dagen reizen per week gelden de onderstaande reiskostenvergoedingen. Voor wie 3 dagen reist geldt $\frac{3}{4}$ van de tabelbedragen, voor 2 dagen de helft en voor 1 dag $\frac{1}{4}$.

Afstand enkele reis:	per maand:
0 - 10 km	€ 0,00
10 - 15 km	€ 65,00
15 - 20 km	€ 91,00
20 km of meer	€ 130,00

Hoeveel uur werk je bij full time functie?

In Nederland werk je in een full time functie als je tussen de 36 en 40 uur werkt per week. Per branche en organisatie kan dat verschillen.

FNV MOOI, de vakorganisatie voor leerlingen, werknemers en ZZP'ers

Je inkomen verhogen door toeslagen?

Ja dat kan. Zeker als je binnen bepaalde grenzen inkomen verdient kan je recht hebben op allerlei wettelijke toeslagen. Voorbeelden van toeslagen zijn zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag, huurtoeslag. Of je recht hebt op dergelijke toeslagen kan je door laten rekenen door een belastingadviseur of door je vakbond. Hieronder vind je een aantal mogelijkheden van toeslagen.

Op welke toeslagen heb je recht?

Volgens je arbeidsovereenkomst of je cao kan je recht hebben op allerlei toeslagen zoals diploma-toeslag, deelcertificaattoeslag, feestdagen-toeslag, overwerk-toeslag, toeslag bedrijfsleider of tijdelijke vervanging. Raadpleeg je arbeidsovereenkomst, bedrijfsreglement en/of cao voor deze toeslagen, of bel je vakbond. Deze toeslagen worden door je werkgever betaald.

Belastingaangifte

Heb je wel eens geld terug gevraagd?

Als je parttime werkt of pas later in het jaar een voltijds contract aangaat, heb je vaak recht op teruggaaf van te veel betaalde loonbelasting. Om de belasting terug te krijgen moet je aangifte doen. Vanaf 2010 is hiervoor een digitale aangifte de beste optie (het papieren TJ-biljet is vervallen). Zie de folders 'geld terug van de belastingdienst'. Er zijn 2 versies; een gedrukte versie voor '2010 en later' en een digitale versie '2009 en eerder'.

Wanneer krijg je geld terug?

Ben jij leerling en werk je nog niet voltijds dan heb je vaak recht op teruggaaf van betaalde loonbelasting. Over loon wat je ontvangt houdt je werkgever loonbelasting in. Voor starters op de arbeidsmarkt is dit vaak een spaarpotje wat je terug kan vragen van de Belastingdienst. Sinds 2010 is de manier waarop je je aangifte voor teruggaaf doet veranderd. Je bent verplicht dit te doen via een volledige aangifte. Het makkelijkst is dit via je DigiD. Nog niet eerder geld terug gevraagd? Laat je adviseren door FNV MOOI. Er is een boekje 'Geld terug van de Belastingdienst'. Er zijn 2 versies; één voor '2009 en eerder', en de meest recente 'vanaf 2010'.

Voorbeelden: je investeringen/aankopen voor je opleidingen kan je bijvoorbeeld voor een deel aftrekken. Koop je een laptop dan gelden daar speciale regels voor, die staan uitgelegd in het boekje. Maar ook je materialen zoals koffer, scharen en andere materialen kan je mogelijk aftrekken als kosten. Krijg je geen reiskostenvergoeding van je stage-, of leerbedrijf kan je deze ook als aftrekpost opnemen.

**FNV MOOI, de vakorganisatie voor
leerlingen, werknemers en ZZP'ers**

Wat zijn aftrekposten voor jou?

Aftrekposten zijn belastingen die je in mindering worden gebracht op betaalde belasting. Je opleiding, reiskosten, bijdragen aan goede doelen zijn een paar voorbeelden. De Belastingdienst stelt wel een grens aan wat je uitgegeven hebt en wat je kan aftrekken of terug kan vragen.

Wanneer moet je aangifte doen?

Elk jaar voor 1 april moet je aangifte doen. Doe je dat niet of te laat loop je risico op een boete. Je kan ook uitstel aanvragen tot 1 september. Dit kan je doen o.a. via de website van de belastingdienst. In 2012 zal de Belastingdienst extra controleren op dat je aangifte op tijd binnen is.

http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/privé/aangifte_doen_belasting_betalen_of_terugvragen/aangifte_inkomstenbelasting_2011/aangifte_doen_over_2011/uitstel_aanvragen.

Geldt 1 april ook voor teruggaaf?

Nee, maar je hebt dan wel sneller je geld. Als je voor 1 april aangifte doet, heeft de belastingdienst als doel de teruggaaf voor 1 juli af te handelen. Dat is niet direct een harde belofte maar in de praktijk wel gebruikelijk.

Je kan echter tot 5 eerdere jaren belastinggeld terugvragen. Bijvoorbeeld omdat je niet wist dat je belastinggeld terug kon vragen, en dat kan mooi meegenomen zijn.

Recht op inkomen als je zonder werk zit?

Ben je werknemer en word je ontslagen, buiten je schuld en onvrijwillig, kan je in aanmerking komen voor ww- uitkering, ofwel werkloosheidswet uitkering. Dit kan zijn bijvoorbeeld ook zijn dat aan het einde van je tijdelijk contract je geen nieuw contract krijgt aangeboden. Voor de ww en de hoogte en de termijn ervan gelden wel diverse spelregels. Daarvoor moet je bijvoorbeeld de afgelopen 36 weken, minimaal 26 weken gewerkt hebt. Als je zelf je baan hebt opgezegd heb je meestal geen recht op ww. De ww-uitkering bedraagt in principe 70% van je laatst verdiende loon. Daarnaast ben je verplicht te solliciteren. Je kan maximaal voor 38 maanden een ww-uitkering krijgen.

Wanneer heb je recht op Bijstand?

De (algemene) bijstand is in Nederland de inkomensondersteuning en ondersteuning bij het vinden van werk voor 'wie niet zelf in zijn bestaan kan voorzien' en voor wie geen aanspraak kan maken op andere voorzieningen zoals de AOW, de WW en de WAO. Wanneer je bijvoorbeeld geen recht meer hebt op ww, kan je nog wel recht hebben op een bijstandsuitkering.

FNV MOOI, de vakorganisatie voor leerlingen, werknemers en ZZP'ers

Solliciteren, waar en hoe?

Zowel voor je stage als voor je eerste vaste baan moet je meestal solliciteren. Behalve dat je op zoek gaat naar salon die bij jou past wil je ook weten of de baan biedt wat jij wilt en of het klikt met je nieuwe collega's. Waar moet je op letten in de tekst van een advertentie, hoe maak je een Curriculum Vitae ofwel een overzicht van je kennis en ervaring. Hoe schrijf je een nette en aansprekende brief. Solliciteren vraagt om een goede voorbereiding en dit allemaal nog voor je een eerste gesprek hebt. Je wilt een goede eerste indruk achterlaten met je brief en cv, maar Google eens je eigen naam. Dat doet een werkgever ook. Staan er foto's van wilde feestjes op het internet of foto's van vakwedstrijden waar jij aan hebt meegedaan. Advies en tips over waar en hoe je solliciteert vind je terug in het boekje van FNV MOOI 'Solliciteren, waar en hoe?'.

Pensioen en AOW:

Pensioen en AOW verschillen/overeenkomsten?

De AOW (Algemene Ouderdomswet) is een door de overheid geregeld basispensioen voor iedereen die in Nederland woont of werkt. Voor je pensioen spaar je zelf, via je werk of zelfstandig. Er kan bijvoorbeeld een branchepensioen voor jou gelden. Het pensioen wordt gezien als aanvulling op je AOW.

Wanneer heb je recht op AOW?

Om in aanmerking te komen voor een AOW-uitkering moet je 65 jaar zijn (in 2012). De AOW-uitkering wordt uitgekeerd door de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Je hoeft dus niet werkzaam te zijn of een uitkering te ontvangen om toch je AOW op te bouwen.

Om voor een volledig AOW-pensioen in aanmerking te komen moet je wel van je 15e tot je 65e jaar in Nederland hebben gewoond of gewerkt. Ben je tijdens deze periode slechts voor een deel in Nederland woonachtig of werkzaam geweest, dan kom je slechts in aanmerking voor een gedeeltelijk AOW-pensioen. Je kan je vrijwillig verzekeren of later de jaren 'inkopen' om toch op de hele AOW recht te hebben voor de jaren dat je niet in Nederland hebt gewoond of gewerkt.

Wanneer de verhoging van de AOW-leeftijd?

De aanpassingen van de AOW gaan in per:

- > verhoging van de AOW-leeftijd naar 66 jaar in 2020,
- > verhoging van het AOW-bedrag per 1 januari 2013 en
- > een flexibele ingangsdatum van de AOW per 1 januari 2013.

De AOW-leeftijd gaat naar 66 jaar voor iedereen die geboren is op of na 1 januari 1955. Dat is de meest opvallende wijziging. Maar er verandert nog meer. Vanaf 1 januari 2013 gaat het AOW-pensioen (niet de partnertoeslag) voor alle AOW'ers extra omhoog, maar wordt de tegemoetkoming

FNV MOOI, de vakorganisatie voor leerlingen, werknemers en ZZP'ers

KOB verlaagd. De KOB is een koopkrachttegemoetkoming die samen met het AOW-pensioen wordt uitbetaald.

Weet jij wat je betaalt voor je pensioen?

Kappers gaan volgens de cao vanaf hun 23^e meebetalen aan hun pensioen. Voor veel branches geldt dat er geen pensioenregeling is. Dan moet je dus zelf sparen. In je contract of op je loonstrook vind je mogelijk meer informatie. Ook ontvang je jaarlijks van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de kapper een jaaroverzicht van het door jou opgebouwde pensioen.

Wat is de stand van zaken rond de pensioenen voor kappers?

Vrijwel alle pensioenfondsen zijn in zwaar weer terecht gekomen waren door de lage rentestand en lagere opbrengsten van aandelen. Ook het pensioenfonds kappers heeft dat probleem. Vanaf 1 april 2013 staat een korting gepland van 7% voor gepensioneerde kappers. Elk procent die je als gepensioneerde inlevert is op zich een drama. Het wordt nu reeds bekend gemaakt zodat gepensioneerden er zich op voor kunnen bereiden. De korting zal niet eerder ingaan dan 1 april 2013. Als de rente voor 2013 hoger wordt kan de korting verlaagd worden, bijvoorbeeld geen 7% maar 5 of misschien 3%.

Meer informatie over Pensioen Kappers?

http://www.pensioenkappers.nl/Financiële_situatie/default.aspx

van de website: Op 20-02-2012 maakte veel pensioenfondsen in Nederland bekend dat zij de pensioenen volgend jaar helaas moeten verlagen. Het kapperspensioenfonds is één van deze fondsen. Daarnaast onderzoekt het kapperspensioenfonds ook andere maatregelen. We begrijpen dat dit vervelend nieuws is voor iedereen. En dat je wilt weten wat dit voor jou betekent.

Op de website lees je meer over de maatregelen die wij volgend jaar moeten nemen als de financiële situatie niet verbetert. En wanneer je van het Kapperspensioen meer nieuws daarover kunt verwachten.

Hoe vraag je pensioen aan?

Pensioen hoef je niet aan te vragen. Meestal stuurt je pensioenuitvoerder je automatisch drie tot vier maanden voor je pensioengerechtigde leeftijd een aanvraagformulier. Ontvang je dit niet, dan is het verstandig contact op te nemen met je pensioenuitvoerder (pensioenfonds/levensverzekeraar). Kijk ook bij het volgende punt, daar kan je zien bij welke pensioenfondsen je bent aangesloten. Kom je er niet uit, bel dan je vakbond voor informatie en advies.

Hoe weet je of je pensioen hebt opgebouwd?

Sinds januari 2011 kan je zelf controleren of en hoeveel pensioen je hebt opgebouwd. Er is een

FNV MOOI, de vakorganisatie voor leerlingen, werknemers en ZZP'ers

website opgezet waar je in 1 keer kan zien bij welke pensioenfondsen jij bijdraagt en hebt bijgedragen. Ook kan je zien wat de bedragen zijn die je gaat krijgen als er niets verandert. Op de website Mijn Pensioen Overzicht kan je jouw gegevens inzien. Daarvoor je een DigiD nodig. <https://www.mijnpensioenoverzicht.nl/register-web/introductie?cid=171737>

Wat doe je als je niet krijgt waar je recht op hebt?

Als je merkt of denkt dat je niet krijgt waar je recht op hebt, ga je praten met je werkgever. Verzamel 'bewijs' van wat je krijgt en waar je recht op hebt. Leg dit voor aan je werkgever, misschien heeft hij zich vergist of wist hij het zelf niet. Krijg je geen helder antwoord of twijfel je aan de juistheid van het antwoord? Laat je dan bijstaan, bijvoorbeeld door een jurist of door je vakbond. Zij kunnen controleren of waar je recht op hebt en zij kunnen stappen ondernemen om er voor te zorgen dat je alsnog krijgt waar je recht op hebt.

Alle informatie die hier wordt weergegeven is een globale uitleg, per persoon kan dit verschillen, en kunnen er ook extra's geldig zijn. Neem contact op met je vakbond voor meer informatie en specifieke gevallen!